

rike. Det är blott tio år sedan det italienska väldet stod på sin höjdpunkt; på våren 1936 ryckte de italienska trupperna in i Addis Abeba, Victor Emanuel utropades till kejsare av Etiopien, och det klarlades att det av Nationernas förbund igångsatta sanktionsförfarandet var verkningsslöst.

En rad andra gränsförändringar

innebär återgång till ett äldre läge. Den ungersk-rumänska gränsen får samma sträckning som före den tyska "skiljedomen" av år 1940; mer än en miljon ungerskspråkiga kommer därigenom änyo under rumänskt styre. Att Rumänien samtidigt avstår Bessarabien och Bukovina till Ryssland leder till att minst 1,5 miljon personer med rumänskt tungomål blir ryska undersåtar. Befolkningen i de av Finland till Ryssland än en gång avträdna områdena uppgick före kriget till omkring 450.000. I sin helhet betyder de europeiska förändringarna att kanske 6—7 miljoner — reservation måste göras för folkflyttningarna under de senaste åren — får nytt medborgarskap. Nationalitetsprincipen, som under den nu förda fredsdebatten spelat mindre roll än efter 1918, blir i stor sett ungefär lika väl eller lika illa tillgodosedd som förut. Några av vederbörande småstater begärda gränsförändringar har av stormakterna utan ståndpunktstagande hänskjutits till Pariskonferensen, så frågorna om gränsdragning Ungern—Tjeckoslovakien och Grekland—Bulgarien.

För Ungern, Rumänien och Finland föreslås samma skadeståndsbetopp, 300 miljoner dollar. I förhållande till invånarantalet drabbas Finland alltså relativt hårt; å andra sidan torde detta land vara mindre krigshärjat än Rumänien och framför allt än Ungern. Det italienska skadeståndet är förslagsvis fastställt endast vad angår Ryssland, medan den bulgariska skadestandsfrågan i sin helhet överlämnas till fredskonferensens prövning.

Åtminstone siffermässigt är den rustningsreduktion som enligt förslaget skall åläggas de besegrade icke långtgående. Italien får exempelvis hålla en armé på 250.000 man; år 1938 beräknades dess armé till 400.000 man, och denna armé hade då vidsträckt kolonialområden att övervaka och försvara. Finlands armé får uppgå till 34.400 man; år 1938 var dess styrka 33.000 man. Några begränsningar i fråga om värnplikt är enligt hittills givna uppgifter icke stadgade. Men det är att märka att på en rad punkter begränsningar av rustningarna föreslås som är ägnade att omöjliggöra offensiva militära företag och att i hög grad minska utsikterna till försvar.

c Samtliga fördrag innehåller en klausul enligt vilken de ifrågavarande staterna "åt alla personer under deras jurisdiktion utan åtskillnad av ras, kön, språk eller religion skall garantera att de får åtnjuta de mänskliga rättigheterna och fundamentala friheterna, däribland yttrande-, press- och tryckfrihet samt rätt till fri meningsbildning och offentlig mötesfrihet". Stadgandet är egendomligt ur mer än en synpunkt: här uppställs principer som är totalt främmande för en av de segrande stormakterna, Ryssland, och som under rysk medverkan mer eller mindre fullständigt undertryckts i flera av de berörda mindre staterna. Dess eventuella praktiska betydelse ligger däri att västmakterna kan begagna det som utgångspunkt för sina krav på en demokratisering av regimen i de ryska vasallstaterna på Balkan.

Hur man skall förfara vid den påbörjade fredskonferensen är ännu oklart. Sannolikt är att de grundsatser varom stormakterna är ense blir genomdrivna, men mindre ändringar är icke uteslutna. Härtill kommer att på vissa särskilt angivna punkter stormakterna icke är eniga och att på ytterligare andra punkter intet som helst av dessa makter prövat och rekommenderat förslag föreligger. Därest, som man dock allmänt hoppas, en positiv lösning uppnås, befordras utan tvivel stabiliseringen och återuppbyggnaden i de berörda områdena. Men kvar står de ojämförligt viktigaste problem som segrarna har att behandla och avgöra, i första rummet frågan om Tysklands organisation.

Ett försök att inställa den slesvigska frågan

i ett nytt sammanhang görs av överstelöjtnant Torsten Holm i Upsala Nya Tidning. Kielkanalen och området kring denna skulle, ifrågasätter hr Holm, internationaliseras under kontroll av "intresserade makter", bland dem Sverige. Den del av Slesvig som ligger norr om zonen skulle återföras till Danmark. Om dessa förslag genomfördes, "öppnades därmed ett perspektiv i det eljest tämligen olösliga söderalternativet av vår försvarsfråga". Ty, heter det vidare, "södra och sydvästra Sverige bildar tillsammans med Danmark och Sydnorge ett strategiskt helt, vars enskilda delar inte kan försvaras på annat sätt än i samverkan med varandra. Skall vi över huvud taget tala om ett internationellt säkerhetssystem, och skall vi vara med i ett sådant, så kan vi inte bortse från detta förhållande, och inte heller från det ofrånkomliga faktum att i ett sådant system grannmakter är närmast till att hjälpa varandra".

Dessa spekulationer bör från början bestämt tillbakavisas. Sverige har ingen anledning att åta sig del i kontroll över en eventuellt internationaliserad Kielkanalzon; tvärt-

om vore ett dylikt engagemang blott en underlig metod att öka riskerna för att bli indragen i komplikationer och konflikter. Lika litet bör Sverige medverka till att Danmark övertar en del av det tyska Slesvig; den svenska opinionen torde så gott som enhälligt hålla på den danska folkmajoritetens uppfattning om den nuvarande gränsens lämplighet. I själva verket synes huvudsaken för hr Holm vara att i vag och för tunnad form göra propaganda för den tanke på nordisk enhet — i varje fall ur försvarssynpunkt — som han tidigare mera oförbehållsamt verkat för. Men den tid lär vara förbi då en svensk opinion kan vinnas för så uppenbart lösliga tankar som att man måste försvara Danmark för att försvara Sydsverige, försvara Norge för att försvara Danmark osv.; huruvida icke ett gemensamt försvar skulle öka farorna för alla de medverkande förbigår hr Holm. Denna form av nordism var ett utslag av krigsårens nervösa förvirring och bör definitivt försvinna med lugnare förhållanden och klarare prövning.